

Reactie vanuit de gemeente Rotterdam op consultatieversie wetsontwerp Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein

Algemeen

Vooraf

Vanuit de gemeente Rotterdam wordt het verankeren van de integrale samenwerking en de bijbehorende bevoegdheden bij de uitvoering van de aan haar opgedragen taken in het sociaal en veiligheidsdomein ondersteund.

Het college krijgt met dit wetsvoorstel ruimere bevoegdheden om integraal te werken. Een behoefte die al vanaf de invoering van de decentralisatie wordt gevoeld.

Het wetsvoorstel biedt nu ook de mogelijkheid van hergebruik van eerder verzamelde gegevens door college of burgemeester en voor gegevensuitwisseling, ook van bijzondere persoonsgegevens, in het kader van bijvoorbeeld triage en casusoverleg.

Dit uiteraard voor zover dat van belang is voor de betrokkenen die onder de definitie van dit wetsvoorstel vallen. Wij zijn daar blij mee.

Beperkte vrijheid bij integraal werken

Hoewel wij content zijn met de stappen die met dit wetsvoorstel zijn gezet, zijn wij ook van mening dat de wijze waarop het integraal werken in het wetsvoorstel wordt geregeld, erg dwingend is en weinig ruimte laat voor gemeentelijke invulling.

Een decentralisatie van taken aan colleges en burgemeesters betekent naar onze mening, dat wij de processen moeten kunnen inrichten op een wijze die passend is binnen onze gemeente en die recht doen aan de doelen van de wet.

Het integraal werken is voornamelijk geregeld via het casusoverleg. Dit is te beperkt.

Zo kan ook een gezamenlijke intake en/of onderzoek gewenst zijn, bijvoorbeeld vanuit de Participatiewet en Wmo 2015 of samen met de wijkverpleegkundige. Wij pleiten ervoor dat dit ook geregeld wordt in de wet of de voorgestelde AMvB.

Ook waar het gaat om preventie en veiligheidsissues zijn soms andere, meer gecoördineerde, werkwijzen noodzakelijk dan in het wetsvoorstel genoemd. Denk hierbij aan de aanpak van hangjongeren, bankslapers, verwarde personen en schoolverlaters. Het college zal daarbij per proces, maar soms ook per beleidsonderwerp of casus de beoordeling moeten maken in hoeverre de verwerking van persoonsgegevens en afstemming/gegevensdeling binnen de gemeente en met andere relevante partijen uit de aanpalende domeinen noodzakelijk en passend is om de burger zo optimaal mogelijk te ondersteunen.

Wij pleiten ervoor dat in dit wetsvoorstel een extra bevoegdheid tot gegevensverwerking gecreëerd wordt, waarmee die breedte wel gevonden kan worden en aangesloten kan worden bij de professionele beoordelingsvrijheid van het college.

Door de in het wetsvoorstel gekozen constructie via artikel 23 AVG is het nodig dat de wetgeving aan strenge eisen voldoet en dat duidelijk afgebakend moet worden wat wel en niet mag.

Wij vragen ons echter af of in de nieuwe wetgeving voldoende ruimte is om de gedecentraliseerde taken in de breedte uit te voeren, rekening houdend met de gemeentelijke praktijk en de mogelijkheden om gebruik te maken van de professionele beoordelingsvrijheid.

Met dit wetsvoorstel blijft immers de mogelijkheid tot gegevensverwerking nog steeds beperkt tot een beperkt aantal situaties binnen deze wet, maar geldt niet in de volle breedte van de aan het college toebedeelde wettelijke taken, zoals preventie. Zie ook het artikelsgewijs commentaar bij de Wmo 2015.

Definities

De Wams zelf zal een obstakel worden als er geen brede duidelijke definities worden geformuleerd. Begrippen zoals 'multiproblematiek' en 'casusoverleg' zijn cruciaal, maar verder niet uitgewerkt. Hetzelfde geldt voor bijvoorbeeld begrippen als "integrale aanpak", "ernstige problematiek" en "triage".

Deze begrippen zijn wel cruciaal voor het kaderen van bevoegdheden. Zo kunnen tijdens een casusoverleg gegevens, ook bijzondere persoonsgegevens, worden uitgewisseld, bijvoorbeeld tussen burgemeester en college. Dan is het van belang te weten wanneer gesproken kan worden over casusoverleg.

Ook een definitie van 'bemoeizorg' is belangrijk. Allereerst in het kader van een goede afbakening met bemoeizorg die op grond van de Wet publieke gezondheid plaatsvindt. Maar ook omdat in de memorie van toelichting 'bemoeizorg' gerelateerd wordt aan de uitzondering op het medisch beroepsgeheim en in verband met een melding en het huisbezoek dat daarop kan volgen.

Hulpvraag leidend

Bij de gegevensverwerking is de hulpvraag in dit wetsvoorstel leidend. Hieruit volgt dat intensivering van het onderzoek alleen gebeurt als dit noodzakelijk is. Intussen wordt die noodzaak bepaald door de wil van de betrokkene (in samenspraak met). Als hij (bewust of juist als onderdeel van de problematiek) aangeeft dat er geen sprake is van meerdere problemen óf aangeeft dat hij deze niet in het onderzoek wil betrekken, dan mag geen verder onderzoek worden gegaan. Feitelijk lijkt hier toestemming gebruikt te worden als maatstaf voor de vraag of noodzakelijk onderzoek verricht mag worden. Dit lijkt tegenstrijdig. Wij vinden verduidelijking noodzakelijk. De AVG-grondslag 'toestemming' vormt immers geen algemene grondslag in het sociaal domein.

Daarnaast knelt het leidend zijn van de hulpvraag zich tot de inzet van het -niet nader toegelichte begrip- "bemoeizorg" en het inzetten van een interventie en de rol van het college hierin om erger te voorkomen. Wij zien hier graag een tekst voor in het wetsvoorstel.

Het is van belang om de hulpvraag goed in beeld te krijgen, door hiervoor van tevoren gegevens uit te wisselen die vanwege bijvoorbeeld gebrek aan inzicht in de eigen problematiek of door gebrek aan vertrouwen in de hulpverlening niet door de cliënt worden verstrekt. Dit kan dan de eerste stap vormen om het gesprek aan te gaan en cliënt toe te leiden naar een noodzakelijk traject.

Informatiegestuurd werken

Het voorstel gaat uit van de situatie dat het college een inwoner ondersteunt. Maar bevat (nog) geen uitdrukkelijke basis voor informatiegestuurd werken in het sociaal domein en de aanpalende gebieden. Dit is noodzakelijk om de resultaten van gecontracteerde partijen te kunnen beoordelen en het is noodzakelijk om op clientniveau het beste resultaat te kunnen bereiken. Daarbij komt dat, gelet op de financiële opgaven waar ook onze gemeente voor staat, het belangrijk is om, met behulp van data, tijdig te kunnen bijsturen. Wij zouden daarom graag zien dat ook dit aspect onderkend (en gefaciliteerd) wordt in wetgeving. Derhalve krijgen wij dan ook graag de mogelijkheid dat wij partijen van buiten de gemeente kunnen verplichten om gegevens aan te leveren.

Vroegsignalering en verwijzindex

Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat het koppelen van bestanden voor vroegsignalering niet wordt beoogd met dit wetsvoorstel. Wij zijn van mening dat het in het kader van met name de Wmo 2015 noodzakelijk kan zijn om ten minste te kunnen werken met systeemchecks. Te denken valt aan het tijdig kunnen handelen bij personen die tot een kwetsbare doelgroep behoren of in/uit detentie komen. Maar ook bijvoorbeeld om te kunnen toetsen of iemand schuldhelpverlening ontvangt in het kader van een onderzoek naar pgb-vaardigheid. Dit geldt overigens voor zowel voor de cliënt zelf als voor de pgb-vertegenwoordiger.

Wij pleiten ervoor om het ook in het kader van de Wmo 2015 te formaliseren dat er een verwijnsindex voor volwassen personen met meervoudige problematiek komt in het belang van vroegtijdige en onderlinge afstemming tussen melders, het sociale domein, GGZ, Veilig Thuis, politie, justitie en reclassering,

E.e.a. bijvoorbeeld conform de verwijnsindex risicojongeren als bedoeld in paragraaf 7.1.4 van de Jeugdwet.

Alleen op die manier kan worden voorkomen dat partijen niet van elkaar weten dat zij met dezelfde cliënt bezig zijn of dat er al eerdere meldingen of problemen met de betreffende cliënt zijn geweest. Als cliënt zelf niets vertelt en de melding ook niet door een derde gebeurt, kom je hier anders niet altijd of te laat achter.

Wij verzoeken u om vroegsignalering expliciet in de diverse wetten op te nemen als grondslag voor gegevensverwerking.

Onderbelichte taken

Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat dit wetsvoorstel geen grondslag biedt voor ruimere gegevensverwerking met het oog op handhaving, opsporing of vervolging.

Wij willen benadrukken dat gegevensuitwisseling voor ons ook van groot belang is in het kader van (de)radicalisering en persoonsgerichte aanpak.

Gegevens uit het sociaal domein zijn daarbij vaak cruciaal om tot verantwoorde besluiten en maatregelen te komen, en omgekeerd.

Ondanks dat de aanpak van fraude in het zorgdomein buiten het bereik van dit wetsvoorstel valt, is het belangrijk om aandacht te besteden aan de knelpunten die in dat kader ondervonden worden bij het uitwisselen van informatie, zowel binnengemeentelijk als extern als tussen de verschillende zorgwetten.

Tevens zouden we graag zien dat de burgemeester en het college doorzettingsmacht verkrijgen om in bepaalde gevallen gegevensuitwisseling te kunnen afdwingen.

AMvB

Het wetsvoorstel beoogt om door middel van een AMvB, werkinstructies en plannen die later tot stand moeten komen beperkingen in de verwerkingen aan te brengen. Wij zouden graag duidelijkheid willen hebben over waar de AMvB op zou moeten toezien en wanneer deze zou moeten komen. Daarnaast vinden wij het niet logisch om op AMvB-niveau werkinstructies vast te stellen. Daarnaast wordt gesteld dat het college werkinstructies moet maken voor duiding problematiek maar het is onduidelijk hoe hier invulling aan te moeten geven. We vermoeden dat dit in de praktijk tot allerlei vragen kan leiden. Wij vinden het van belang om het college vooral de ruimte te bieden die noodzakelijk is voor een goede dienstverlening. Met die insteek is destijds ook de meldcode HG en KM in de loop der jaren verder ontwikkeld. Daarvoor moet een wettelijk kader komen en geen gedetailleerde invulling vanuit het rijk.

Procedurale aspecten en rechtsbescherming

Kern van dit voorstel zijn de wetten die samen het sociaal domein vormen. De wetten die in dit wetsvoorstel worden genoemd kennen allen een verschillende werkwijze om ondersteuning/hulp te bewerkstelligen:

De Wmo 2015 kent een meldingsprocedure, de Jeugdwet kent deze niet en kent ook een toegang via o.a. de huisarts en jeugdarts. De Participatiewet kent geen melding, maar alleen een aanvraag (in sommige gevallen ook bij de Sociale Verzekeringsbank).

Onduidelijk is, in hoeverre nu via dit wetsvoorstel een meldingsprocedure binnen de Jeugdwet en andere wetten wordt gecreëerd indien er sprake is van multiproblematiek. Verandert dan ineens een aanvraag in het kader van bijvoorbeeld de Jeugdwet of de Participatiewet in een melding conform de Wmo 2015?

Wij zijn van mening dat de toegangsprocedures hierdoor gecompliceerd worden, terwijl deze helder en (waar mogelijk) eenduidig moet zijn.

Een gemeentelijke verordening biedt geen bevoegdheid om die procedures te uniformeren.¹ Dit is een complicerende factor voor het integraal werken, het werken binnen de wettelijk vastgestelde termijnen (en dwangsomverzoeken bij overschrijding hiervan) en het onderkennen van de formele vraagstukken over wat het verschil is tussen een melding en een aanvraag.

Nog ingewikkelder wordt het in de situatie dat een cliënt, ondanks de multiproblematiek aanspraak wil maken op een persoonsgebonden budget. Het betrekken van pgb-aanbieders zal gecompliceerder zijn dan de aanbieders die wij voor zorg in natura hebben gecontracteerd. Wij vragen hier aandacht voor. Ook in relatie tot de mogelijkheid om een pgb op deze gronden te weigeren.

Ook zou er in bepaalde gevallen voor gekozen kunnen worden om, waar mogelijk, conform bijvoorbeeld de Zorgverzekeringswet niet te werken met een besluit maar met een verwijzing naar hulpverlening.

Verder zal de introductie van een integrale aanpak leiden tot nieuwe vraagstukken op het gebied van rechtsbescherming: bezwaar, beroep, reguliere klachtafhandeling en het behandelen van AVG-klachten en verzoeken. Wij verzoeken u hieraan nog aandacht te besteden, bijvoorbeeld door een link te maken met coördinatie van besluitvorming en rechtsbescherming.²

Ten aanzien van een aantal onderdelen is verduidelijking gewenst in hoeverre sprake is van een “besluit” en dus de mogelijkheid van bezwaar en beroep. Denk bijvoorbeeld aan de situatie dat bij een aanvraag in het kader van de Participatiewet of een melding in het kader van de Wmo 2015 afgezien wordt van een verder onderzoek voor integrale ondersteuning, of in de keuze die het college maakt voor de coördinator of de inhoud van het werkplan.

Alleen als er ook sprake is van een integraal besluit, kan er 1 bezwaarprocedure worden gevolgd. Dit is nodig om discussie te voorkomen over waar de grondslag ligt voor het bezwaar.

Link met inburgering, Wsw en IOAW/Z

De nieuwe Wet inburgering (waarvoor inwerkingtreding op 1 januari 2021 is voorzien) wordt niet genoemd in de begrippen “sociaal domein” en “aanpalende domeinen”. De verbinding met de Wet inburgering, die een eigen brede intake kent, is noodzakelijk qua gecoördineerde aanpak, zoals bij multiproblematiek. Immers, het is niet onwaarschijnlijk dat een inburgeraar gedurende zijn 3 jaar durende inburgeringstraject hulp nodig heeft van de gemeente vanuit de Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, Wmo 2015 of Jeugdwet.

Een ander argument zijn de raakvlakken (en evt. tegenstrijdigheden (termijnen) tussen het werkplan uit dit wetsvoorstel en het PIP uit de Wet inburgering.

Ook de IOAW en de IOAZ worden niet genoemd. Niet duidelijk is waarom dit voorstel hieraan geen aandacht besteedt. Vooral nu de doelgroep IOAW/Z weliswaar afwijkt van de Participatiewet, maar dit niet per se geldt voor de onderliggende problematiek en ook niet over het principe dat er net zo goed ook maatschappelijke ondersteuning en schuldhulpverlening nodig is.

Ook zijn er duidelijk raakvlakken tussen de Wet sociale werkvoorziening en de overige wetten die dit wetsvoorstel bestrijkt.

---

¹ Zo stelde de Rotterdamse rechtbank in de uitspraak van 18 maart 2020 over de geüniformeerde aanvraagprocedure Wmo en Jeugdwet.

² In de zin van paragraaf 3.5.3 van de Awb.

Techniek van wetgeving

Kern van de Wams is dat bepalingen aan de Wmo 2015 worden toegevoegd en dat hiertoe spiegelbepalingen worden opgenomen in de Jeugdwet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en Participatiewet. Daarnaast bevat het voorstel ook een aantal voorschriften die gelden voor partijen die (in eerste instantie) niet door deze regels gebonden worden. Maar ze hebben wel verstrekkende gevolgen, bijvoorbeeld een wettelijke mogelijkheid om het beroepsgeheim te doorbreken bij bijvoorbeeld casusoverleg. Deze techniek van wetgeving roept de vraag op in hoeverre de inhoud van een wet nog kenbaar is als deze regels bevat die feitelijk betrekking hebben op een ander terrein.

Andere wetgeving in consultatie

Wij pleiten ervoor om in de memorie van toelichting aandacht te schenken aan de 2 andere wetsvoorstellen die nu ter consultatie voorliggen: het wetsvoorstel bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg en het wetsvoorstel persoonsgerichte aanpak en meldingen over radicalisering en terroristische activiteiten.

Deze wetsvoorstellen worden wel genoemd maar niet aan dit wetsvoorstel gekoppeld. Gelet op de doelgroepen en de relatie met vroegsignalering vanuit de meldingen is er echter wel veel samenhang tussen de 3 wetsvoorstellen.

Gegevensverwerking

Met dit wetsvoorstel wordt een extra regime toegevoegd, waarbij per situatie aangetoond moet worden dat de gegevensverwerking voldoet aan de eisen van noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit. Het gaat om juridisch bindende normen waaraan een rechter “vol” toetst. Steeds moet dan ook worden beargumenteerd (en gerapporteerd) dát er wel/geen sprake is van multiproblematiek die wel/geen integrale aanpak vereist. De stelling in de memorie van toelichting, dat dit voorstel niet leidt tot toename van administratieve lasten en/of financiële consequenties, delen wij dan ook niet.³

Wij verzoeken om in de memorie van toelichting uitleg te bieden over wat een stapsgewijze benadering inhoudt, wat er in ieder geval wel mag en onder welke omstandigheden, in hoeverre bijvoorbeeld het kostenaspect een rol speelt bij de te maken afwegingen en/of dat in de wetgeving wordt uiteenzet dat een bepaalde volgordelijkheid in acht genomen moet worden bij het onderzoek naar de juiste integrale aanpak.⁴

Regiefunctie, casusoverleg

Als de cliënt zelf of iemand uit zijn netwerk de rol vervult van coördinator/regisseur, betekent dit dan dat deze natuurlijke persoon verwerkingsverantwoordelijke wordt in de zin van de AVG?

Bij het casusoverleg moet iedere deelnemer zelf de professionaliteit in acht nemen om alleen datgene op te schrijven wat hij nodig heeft. Wij vragen ons af hoe dit zich verhoudt tot het doorbreken van de vertrouwelijkheid van de verstrekkende partij (die daar soms ook tuchtrechtelijk op aanspreekbaar is). Die verantwoordelijkheid lijkt nu afhankelijk te worden van de professionaliteit van degene die “ontvangt” Wij denken dat er in de praktijk onduidelijkheid zal ontstaan over wie verantwoordelijk is voor de inlichtingenplicht aan betrokkene.

---

³ Zie paragraaf 6 van de memorie van toelichting.

⁴ Zie bijvoorbeeld de methodiek die Stimulansz hanteert bij de omgekeerde verordening in het sociaal domein.

DPIA

Uit de memorie van toelichting volgt dat er al een DPIA is uitgevoerd en dat gemeenten betrokken worden bij een model DPIA om inzicht te verkrijgen in de risico's die verbonden zijn aan gegevensverwerking in de lokale praktijk. Graag nemen wij kennis van deze DPIA.

Artikelsgewijs commentaar

Artikel I Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)

Artikel 1.1.1

De definitie van "cliënt" is aangepast op de nieuwe werkwijze. Er is echter geen sprake van een cliënt als er nog geen melding is gedaan of een onderzoek wordt verricht.

Artikel 2.1.1

Onduidelijk is waarom hier niet het aanpalende domein wordt benoemd: samenhang met bijvoorbeeld wijkverpleging is belangrijk en komt pas later aan de orde in het wetsvoorstel.

Artikel 2.1.2, vierde lid

Onderdeel a: het woordje "van" vergeten.

Artikel 2.2.5

De combinatie van het melden van zorgen met de nieuwe definitie van cliënt, maakt het o.i. duidelijker dan voorheen dat het college ook een belangrijke taak heeft in de preventie, de bemoeizorg, met name voor de GGZ-doelgroep. Hier zijn wij verheugd over: dit geeft het college meer handvatten. Met name bij die bemoeizorg kunnen echter ook andere instanties een rol spelen, zoals straatdoktoren, straatadvocaten, politie of reclassering. Dit zien wij niet terug in de tekst.

Artikel 2.3.2

Ook bij het reguliere onderzoek blijkt vaak al, dat het handig is, als de behoefte aan een bepaalde maatwerkvoorziening (vaak een hulpmiddel of vervoersvoorziening) voor zowel gemeente als cliënt duidelijk zijn, om de aanvraag al in te kunnen dienen nog voordat het onderzoek formeel is afgerond. Dan kan deze ondersteuning immers al zo snel mogelijk worden ingezet. Om die reden is het wenselijk om het negende lid als volgt te wijzigen:

Een aanvraag als bedoeld in artikel 2.3.5 kan niet worden gedaan dan nadat het onderzoek is uitgevoerd, tenzij het onderzoek niet is uitgevoerd binnen de in het eerste lid genoemde termijn. Het college kan bepalen dat een cliënt in de gelegenheid kan worden gesteld nog voor afronding van het onderzoek een aanvraag in te dienen, doch de aanvraagtermijn vangt in dat geval pas aan op de eerste dag nadat zes weken na de melding zijn verstreken.

Artikel 2.3.5

Artikel 2.3.5 is onduidelijk. Het lijkt dat het volgende wordt gezegd:

Er wordt binnen 2 weken een beschikking afgegeven

- a. na ontvangst van de aanvraag. Zo'n aanvraag volgt op een melding;
- b. na het informeren van de cliënt op grond van artikel 2.3a.2, eerste lid, indien geen werkplan wordt opgesteld als bedoeld in artikel 2.3a.2 en de cliënt instemt met het verstrekken van de maatwerkvoorziening (melding zonder aanvraag).

Onduidelijk is waarom die instemming er in dat laatste geval moet zijn, en wat is de relatie tussen het werkplan en het niet hoeven doen van een aanvraag.

Paragraaf 3a

We zien deze nieuwe paragraaf als aftakking van het reguliere, enkelvoudige Wmo-onderzoek. Is dat een juiste constatering?

Maar beide onderzoeken moeten binnen 6 weken na de melding zijn voltooid. Is dat een juiste constatering?

Dit betekent qua organisatie veel voor de gemeente. De vraag is ook of het reëel is te veronderstellen dat zo'n onderzoek inderdaad binnen 6 weken kan worden afgerond, vooral nu in de toelichting wordt aangegeven dat het hier bedoelde onderzoek in principe breed is, dat wil zeggen betrekking kan hebben op alle problemen binnen het sociaal domein en de aanpalende domeinen, inclusief, zo nodig, de daaraan ten grondslag liggende oorzaken. .

Artikel 2.3a.1 ev

Voor wat betreft de afstemming tussen het sociaal domein en het medisch domein is van belang dat in het kader van goede kwaliteit van zorg de geboden ondersteuning goed is afgestemd. Hierbij valt te denken aan het afspreken wie wanneer in huis is om 'drukke' te voorkomen, maar ook helder te hebben wie wat doet – wie smeert de boterham, wie reikt de medicatie aan. Ook bij een vermoeden van noodzaak tot een Wlz-indicatie is het nodig dat huisarts, wijkverpleging en gemeente samen hierover in overleg gaan om te voorkomen dat cliënten tegenstrijdige adviezen krijgen. Is dit in het wetsvoorstel in het werkplan en bij de coördinatie goed geborgd?

De Zvw-zorgaanbieders worden expliciet benoemd als betrokken partij bij de integrale dienstverlening. De Wmo-aanbieders (door de gemeente gecontracteerd of niet) niet. Het is echter niet duidelijk of deze ook als partij beoogd worden

Opmerkelijk aan de formulering van artikel 2.3a.1 is dat ten aanzien van de client zelf wordt gesproken over mogelijke behoefte aan andere dienstverlening (niet beperkt tot het sociaal domein of aanpalende domeinen): *“blijkt dat de cliënt mogelijk ook behoefte heeft aan andere dienstverlening dan maatschappelijke ondersteuning”*, terwijl vervolgens voor diens gezinsleden wordt aangesloten bij het sociaal domein en de aanpalende domeinen, welke gedefinieerd zijn in de voorgestelde wettekst en in die zin beperkt: *“blijkt dat een of meer gezinsleden van de cliënt mogelijk behoefte hebben aan dienstverlening op het sociaal domein of aanpalende domeinen, doet het college zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen zes weken na de melding”*. Vergelijk ook de voorgestelde tekst van de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (de artikel II en III van het onderhavige wetsvoorstel), waar gesproken wordt van andere hulpverlening. Voorgesteld wordt om de formulering van deze bepalingen uniform vorm te geven, waarbij naar verwachting gedoeld wordt op hulpverlening binnen het sociaal domein en aanpalende domeinen.

Artikel 2.3a.2

Op grond van artikel 2.3.2, achtste lid, eindigt het onderzoek met een schriftelijke weergave van het onderzoek. Onduidelijk is hoe het “informerende” o.g.v. dit artikel zich verhoudt tot het verstrekken van de schriftelijke weergave uit artikel 2.3.2.

Dit artikel suggereert in combinatie met artikel 2.3.5 dat het basisonderzoek binnen 6 weken moet zijn afgerond. Bij een integrale aanpak kan er dan een werkplan worden opgesteld en vervolgens pas de aanvraag voor de voorzieningen die nodig zijn voor uitvoering van het werkplan. Dit lijkt wel logisch, maar het moet o.i ook mogelijk zijn om al eerder een aantal vormen van ondersteuning in te kunnen zetten. Zie ook opmerking bij artikel 2.3.2.

Wij verzoeken expliciet duidelijk te maken dat ook lopende voorzieningen of trajecten beëindigd of herzien kunnen worden als blijkt dat het nu niet samenhangend is en/of er een nieuw aanbod bij te doen (samenhang met artikel 2.3.9?).

Artikel 2.3.a3

Betreft het verzoek van cliënt om als coördinator op te treden een aanvraag met een formeel besluit als gevolg? Hier lijkt geen sprake van te zijn, omdat er geen feitelijk rechtsgevolg is. Het verdient aanbeveling om dit nog expliciet te vermelden in de toelichting.

Artikel 2.3a.4

Dit artikel is imperatief geformuleerd, terwijl in de toelichting (p. 18) expliciet wordt gesuggereerd dat het gaat om een 'kan-bepaling'.

Artikel 5.1.1

Onduidelijk is waarom "huisgenoten" wordt geschrapt in het eerste lid. Immers, huisgenoten kunnen een belangrijke rol spelen in de ondersteuning die wordt geboden. Huisgenoten spelen o.g.v. artikel 1.1.1 ook een rol bij de vaststelling of er sprake is van gebruikelijke hulp.

Artikel 5.4.2

Artikel 5.4.2, vierde lid staan twee foutieve verwijzingen naar het derde lid, terwijl hier lijkt te zijn bedoeld "derde lid".

Overig paragraaf 4

Wij verzoeken de verwijzingen naar

"noodzakelijk zijn voor de uitvoering van artikel 2.1.4, 2.1.4a, 2.1.4b, 2.1.5, 2.3.2, 2.3.3, 2.3.5, 2.3.6, 2.3.9, 2.3.10, 2.4.1 of 2.4.3." te schrappen en te vervangen door een algemene tekst: voor de uitvoering van deze wet.

De verwijzing was al niet volledig (zo ontbraken de artikelen i.v.m de mantelzorgwaardering (artikel 2.1.6) en de tegemoetkoming meerkosten (artikel 2.1.7), maar ook de bemoeizorg, preventie etc. Er is weliswaar een nieuwe paragraaf ingevoegd ten behoeve van het integrale onderzoek en de integrale dienstverlening, maar door de uitgebreide taken die het college heeft op grond van de wet, ook wat betreft bijvoorbeeld preventie en bemoeizorg, is het noodzakelijk om ook in andere gevallen gegevens te verwerken, voor zover dit noodzakelijk is. Via een beleidskader of eventueel een DPIA kan de noodzaak van de gegevensverwerking worden ingekaderd.

Daarnaast pleiten wij ervoor om ook de strafrechtelijke gegevens op te nemen en daarbij ook de uitwisselingsmogelijkheid met politie, justitie en reclassering. Niet iedere cliënt waarbij strafrechtelijke aspecten een rol spelen, vergen immers een integrale aanpak of kan die integrale aanpak al meteen worden ingezet. Het kan van belang zijn dat zorgaanbieders die de cliënt ondersteuning bieden op de hoogte zijn van een dergelijk verleden, opdat zij hiermee (bijvoorbeeld door inzet van de juiste gekwalificeerde medewerker) rekening mee kunnen houden.

Artikel 5.4.1

Wij zijn verheugd dat in dit nieuwe artikel ook de strafrechtelijke gegevens worden genoemd. Wij pleiten ervoor dat er informatie uit de Wet verplichte GGZ kan worden verwerkt.

Wij betwijfelen of er noodzaak in een wetsartikel expliciet naar de AVG te verwijzen. De AVG wil alleen dat het in de bronwetten geregeld is. Dus hier zou expliciet moeten komen te staan met welk

doel we welke gegevens mogen gaan delen. In de toelichting kan eventueel naar de AVG worden verwezen.

Artikel 5.4.3

In de memorie van toelichting (pagina 24) staat vermeld dat het verslag van het casuoverleg niet wordt verstrekt aan de deelnemers van het overleg. Het waarom wordt ook toegelicht. Wij kunnen deze redenering niet volgen. Betrokkenen zijn bij de bespreking van het overleg aanwezig, dan is het ontvangen van een verslag daarvan ook reëel. Dat in het verslag zorgvuldig moet worden omgegaan met (bijzondere) persoonsgegevens ligt voor de hand, maar vanuit een integrale dienstverlening (en het vormen van een integraal dossier door het college) is het van belang dat een ieder weet wat nodig is voor de integrale dienstverlening, wie wat doet en waarom er bepaalde keuzes zijn gemaakt. Dit kan ook zonder het delen van gevoelige gegevens.

Artikel 5.4.5

Wij zijn blij met het vermelden van een duidelijke bewaartermijn.

Het is wenselijk aan artikel 7.3.9 van de Jeugdwet toe te voegen dat onder zo'n aanmerkelijk belang in ieder geval valt een integraal onderzoek/dienstverlening als bedoeld in de Wmo 2015.

Wij gaan ervan uit dat het college het integrale dossier bewaart?

Artikel II wijziging van de Jeugdwet

De artikelen rond gegevensverwerking in de Jeugdwet worden niet aangepast. Wij verzoeken u een grondslag voor gegevensverwerking binnen het sociaal domein vanuit de Jeugdwet geredeneerd op te nemen voor het sociaal domein t.a.v integrale samenwerking in de lijn van de Wmo 2015.

Artikel III wijziging van de Participatiewet

Vooraf

Wat nog steeds ontbreekt, is een grondslag voor gegevensverwerking binnen het sociaal domein vanuit de Participatiewet (PW) geredeneerd. Dit is nodig om signalen te kunnen geven over mogelijk maatregelwaardig gedrag, zoals het niet naleven van bepaalde verplichtingen.

Ook het registreren van gegevens, zoals bijvoorbeeld het werkplan of informatie uit het casuïstiek overleg is erg 'voorzichtig'. De gemeente stelt onderzoek in, de gemeente stelt het werkplan op. Je slaat het dan automatisch ook op je netwerkschijven op. En als verantwoordelijk orgaan, wil je het ook formeel kunnen raadplegen en dus ook bewaren. Ook is het handiger om het opstellen en het aanpassen van het plan in één hand te houden.

Er wordt met de Wams geregeld dat gegevensuitwisseling tussen de betreffende wetten mogelijk wordt. Wat ontbreekt is een grondslag voor ruimere gegevensverwerking (dan nu) met het oog op handhaving vanuit de Participatiewet (PW). Immers, de PW biedt niet alleen zorg en ondersteuning, maar handhaaft ook op de medewerking hieraan door de werkzoekende. De zorg en ondersteuning is niet vrijblijvend. Een voorbeeld:

De PW verbindt voorwaarden aan de uitkeringsverstrekking, zoals de arbeids- en re-integratieverplichting. (art 9 en 55 PW). Met de re-integratieverplichting kan een verbinding worden gemaakt met de (vrijwillige) Wmo 2015. Het is immers in sommige situaties mogelijk dat een Wmo-traject bijdraagt aan de re-integratie van iemand. Een Wmo-traject blijft in dit verband vrijwillig (wil men niet, dan krijgt men een regulier PW-traject aangeboden), maar zodra ermee wordt gestart en als het gezien wordt als een mogelijkheid om arbeidsbelemmeringen te helpen opheffen, dan is het niet meer vrijblijvend. Op grond van art 53a PW moet de werkzoekende in deze gevallen inzicht geven in de voortgang van een dergelijk WMO traject. De werkzoekende kan de uitvoerder van de PW ook toestemming geven dit namens hem/haar te doen.

Voordeel gemeentebreed: trajecten die een gemeente aanbiedt, worden gericht ingezet, vanuit een totaalperspectief op de situatie van een burger. Het wordt minder vrijblijvend (wat bij vrijwillige deelname soms een issue kan zijn), maar ook worden gemeentelijke instrumenten/voorzieningen effectiever ingezet. En kan zo hopelijk ook bijdragen aan het terugdringen van tekorten op de budgetten Werk en Wmo 2015.

Voor een dergelijke werkwijze is het nodig om in de Wams het volgende te regelen:

- en gezamenlijke intake Wmo- en PW consulent.
- dat vanuit de Wmo 2015 proactief melding kan worden gemaakt over de voortgang van het traject – dit lezen we nu niet terug. Of andere gegevens uitwisselt die relevant kunnen zijn voor de uitvoering van de PW. Deze gegevens zouden maatregelwaardig gedrag kunnen signaleren. Het opleggen van een maatregel is nadrukkelijk niet het doel, maar kan wel helpen bij het blijven volgen van een traject (tenzij er omstandigheden zijn waarom dit niet meer kan).

Per artikel

Artikel 7b

In het wetsvoorstel wordt de Participatiewet (PW) alleen gewijzigd door een artikel 7b toe te voegen. Het eerste lid geeft aan dat de PW in samenhang met de Wgs, Wmo 2015 en Jeugdwet moet worden uitgevoerd. Het tweede lid geeft aan dat als blijkt dat er mogelijk behoefte is aan andere hulpverlening dan op grond van de PW, dan wel als een of meer gezinsleden mogelijk behoefte hebben aan hulpverlening op grond van de PW of een andere wet, het college tot taak heeft om een onderzoek te starten, met toepassing van de artikelen 2.3a.1 tot en met 2.3a.3 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

Hier mist nog steeds de grondslag voor het uitwisselen van (persoons-) gegevens vanuit de PW. Hier dient een artikel(lid) over te worden opgenomen in de PW en de artikelen 5.4.1 tot en met 5.4.4 Wmo 2015 van toepassing te worden verklaard.

In het voorgestelde artikel 7b wordt gesproken van hulpverlening, terwijl in de voorgestelde tekst van de Wmo 2015 steeds wordt gesproken van dienstverlening. Omwille van de leesbaarheid en om misverstanden te voorkomen, geven wij graag in overweging om eenzelfde terminologie te hanteren. In de Pw is het begrip hulpverlening thans uitsluitend gehanteerd bij de definitie van een inrichting. Ditzelfde geldt voor de in de voorgestelde wettekst van de Wmo 2015 opgenomen definitie van het “sociaal domein”, welke definitie ook in de Pw opgenomen kan worden.

Artikel IV wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Artikel 3b

Ook voor de Wgs geldt dat in artikel 8 een expliciete bepaling is opgenomen inzake de gegevensuitwisseling in het kader van deze wet. Weliswaar wordt met invoeging van het voorgestelde artikel 3b een wettelijke grondslag vormgegeven voor gegevensuitwisseling in het kader van het sociaal domein, echter geven wij graag in overweging om hier in het kader van artikel 8 aandacht aan te besteden.

Door de ruime formulering van het voorgestelde eerste lid van deze bepaling, achten wij het mogelijk om de gegevensuitwisseling binnen het sociaal domein ook in het kader van preventie bij schuldhulp in te zetten. Echter, in de Memorie van Toelichting bij dit artikel wordt gesproken over de situatie waarin de inwoner zich bij het college meldt. Naar onze mening miskent dit het belang van integraal werken in het kader van de vroegsignalering bij schulden.

Tevens zijn de opmerkingen met betrekking tot artikel III (wijziging van de Participatiewet) op gelijke wijze van toepassing op dit artikel.

Tot slot:

In de memorie van toelichting bij artikel 2.3a.1 wordt expliciet opgemerkt dat ook bij het ontbreken van een hulpvraag op grond van de Wmo 2015 (dus bijvoorbeeld als blijkt tijdens het eerste gesprek in het kader van de schuldhulpverlening dat aanvullende inkomensondersteuning op grond van de Pw aangewezen lijkt), het onderzoek op grond van de Wmo 2015 plaats dient te vinden. In dit kader spreekt artikel 2.3a.1 Wmo 2015 van een melding. Het lijkt aangewezen om hier expliciet op te nemen wat onder melding wordt verstaan, indien deze melding vanuit de Wgs, Pw of Jeugdwet afkomstig is. Dit klemt temeer omdat een termijn aan de melding is gekoppeld. Of er moet onderscheid gemaakt worden tussen melding en signalering.